BAŞARAN

AHLAT AĞACI

ŞİİRLER

YÜCEL YAYIMEVİ
1953

YÜCEL YAYIMEVİ
P. K. 2053
Beyoğlu

Resimler :
BEDRİ RAHMİ EYUBOĞLU

Bu Kitap 1953 Aralık Ayında İstanbulda
VAROL Matbaasında basılmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ **Sabahattin Eyuboğlu**

Mehmet

1. Takdim
2. İlânı Aşk
3. Mehmet
4. İki Elle
5. Irgat
6. Azap Alinin Dileği
7. Durum

Bir Güzel Mevsim Önünde

1. Bir Güzel Mevsim Önünde
2. Cümlenin Yârı
3. Dadalın Sarhoşluğu
4. Yılın İlk Ürünü
5. Canyoldaşı
6. Yaz Yağmuru
7. Tayfa
8. Bir Acaip Haldir

Benimki

1. Benimki
2. Ahlat Ağacı
3. Gazimahmut Okulu
4. Dolaşma
5. Çarıkların Çıktığı Saatlar
6. Yollarda Şiir
7. Protesto

Erken Öten Horoz

1. Pazar
2. Korkuluk
3. Taş Altındaki Kurbağa
4. Erken Öten Horoz

Yolculuk

1. Tabanca
2. Hikâye
3. Yolculuk

Kaf Dağı Konuşuyor

1. Evvel Zaman
2. Masal
3. Sofra
4. Bu Masal
5. Keloğlan
6. Ali Baba
7. Dayatma
8. Kaf Dağı Konuşuyor

ORHAN BURİAN'ın

Aziz

Hatırasına

Şair Başaran

Sabahattin Eyuboğlu

İNSANLIĞIN yıldızlı saatleri, yahut mutlu demleri diye bir kitabı vardır Stefan Zweig'ın. Kitap belki isminin vadettiğini vermiyor, ama yalnız bu isim bir kitap kadar yüklü geliyor insana. Tarih birden, beklenmedik bir ışıkla aydınlanıyor; mucizelerin, ama insan gücünün yarattığı mucizelerin diriltici havasıyla doluyor.

Tek insanın hayatını bile bir hatırlayışta abâdeden, mânalandıran gücü kolay, urağı yakın, samanlığı seyran eden günler vardır. Bir de insanlığın **öyle günlerini,** hep beraber tadılan mutlu demleri düşünün. Ozaman dünya bizim için kurulmuş bir sofradır. Tanrı bizden yanadır ozaman. Ölü canlar dirilir. Gurbet sılaya döner. Bozkır çayır çimen, gelen geçen kardeş gelir insana.

İşte ben Başaran'ı böylesine yıldızlı bir demde Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsünde tanıdım. Bir kaç yıl önce tabiat anadan yeni doğma çıplak halini görmüş olduğum bozkırda seksen bin fidan yeşermeğe, memleketin dört bir yanından gelen Enstilülülerin kendi elleriyle kurdukları ocaklar tütmeğe başlamıştı. Gelmez denen sular gelmiş, tutmaz denen çamlar tutmuştu. Bağ için kazılan topraklardan Roma imparatorlarına şarap gönderen asmaların kökleri çı-

kıyordu. Tren sesi bir sevinç çığlığı olmuştu. Açık hava tiyatrosunda geçen hafta yatak çarşafından kostümlerle «Julius Caesar» oynanmış, bu hafta Enstitülülerin yazdığı «Bizim Köy» piyesi oynanıyordu. Yeni Türkiyenin insanını, bitkisini hayvanını, folklorunu yeni baştan ve yerli yerinde görmeğe başlayacak bilim merkezlerinin temelleri atılmıştı. Kış geceleri dağlardan Hasanoğlan'a inen aç tilkilerin fosforlu gözleri Enstitüye yeni gelenlerin gözleri kadar ışıklı değildi. Sabah şafakla, İstiklâl marşından sonra, kız erkek, büyük küçük bin kişinin birden çevirdiği horonda silinmedik kötülük, savrulmadık hayal, dirilmedik gönül kalmıyordu. Bu horonu kuran yapıcı ellerin bir çifti de Başaran'ındı.

Kırk bin köyün en yoksullarının birinden geliyordu Başaran. Kendi yağıyla kavrulmuş insanların sabırlı sessizliği hâlâ üzerindeydi. Sin sin, için için bakışları, yakalanması güç, ama yakalanınca da insanı birden ısıtan bakışları vardı. Köylünün bahtı gibi kolay kolay açılmaz, ama açıldı mı yaman açılır, birden sözün en acısı veya en tatlısıyla boşanıverirdi.

Başaran'ı tanıdığım zaman daha büyük şehir görmemişti. Hâlâ da görmüş sayılır mı bilmem. Ama bir yeniden doğuşun tozu toprağı.... köylü Başaran bir yandan duvar örmüş, bir yandan düşüncesini dünyaya açmıştı. İlk konuşmamızda kendimi uyanık ve işlek bir zekâ karşısında bulmuştum. İstanbul'da, Ankara'da düşüncenin ve sanatın ne sularda olduğunu biliyordu. Başaran şiire dersten kaçıp gelenlerden değildi. Bu tatlı belâyı başına ne zaman sarmıştı bilmem; ama kısa bir zamanda, Almancayı söktürdüğü kadar kısa bir zamanda çıraklık devresini geçirmiş, sorumsuz şairânelikten, dumanlı edebiyattan kurtulmuştu. Daha yeni şairleri tanımadan, yeni şiirin aradığı yalın sözü sezinlemişti.

Okuyordu çünkü Başaran, zorlanmadan, nazlanmadan,

davarın peşinde zeytin ekmek yer gibi okuyordu. Hoş bu okuma iştahasının Enstitüde kimseyi şaşırttığı yoktu. O zamanlar Enstitülerde eksik olan bu iştaha değil, âdeta kendiliğinden ve alabildiğine açılan bu iştahayı doyurabilecek kitaplardı. Tonguç baba, diriltilecek topraklar üstüne topladığı köy çocuklarına öğretmen, hekim, ekmek, tuğla ararken karşısına doymak bilmeyen, kitapları ne zaman, nerde, nasıl kemirdiği anlaşılmayan yeni bir devle, okuma deviyle karşılaşmıştı. Enstitüye kız gibi gelen klâsikler bir hafta içinde yıllanmış köylü çarığına dönüyordu. Okul kitaplarını kapalı dolaplarda, her dem taze ebedi bâkireler halinde görmeğe alışanlar için Hasanoğlan'ın kitaplığı vandalların hücumuna uğramış bir yerdi.

Okumak Başaran'ın düşüncesini şehre indirdi, ama gönlünü köyden ayırmadı. Daha nice Enstitülünün içindeki bu iki köklülük Başaran'ın hayatında kim bilir nelere maloldu. Bunda bir ikilik, şehire karşı köylülük yahut köye karşı şehirlilik nasıl dert anlatır bilmem. İkilik yapmak şöyle dursun Başaran mevcut ve yürekler acısı bir ikiliği ortadan kaldırmak isteyen Cumhuriyet neslinin ön safındadır. Köyün şehirde şehirin köyde eriyebileceğini ve bu erimeden en lezzetli fikir meyvalarımızın doğacağını insan Başaran ve Başaran gibileri gördükçe anlıyor. **Ahlat Ağacı** iki köklü ağacın tâ kendisidir.

M E H M E T

Takdim

GÖREBİLDİĞİN kadar mavi
Sürebildiğin kadar toprak
Sarabildiğin kadar kadın
Bu dünya
Güvenebildiğin kadar dost
Düşünebildiğin kadar güzel
Yaşıyabildiğin kadar dünya

II

ELLERİMİ alan olmadı
Giremedim bir işe
Oysaki ben emmioğlu
Razıydım yüz kuruşa
Kişi naçar kalınca neyler sokaklar
Anamdan emdiğim burnumdan geldi
Gözümde tüttü kara somun
Bir gece kaldığım handa
Yorganımı çaldılar

İlanı Aşk

GÜCÜM senden
Acım senden
Senden dizimde derman gözümde fer
Terim değil mi
Dudağında titriyen çiğler
Rengin alnıma vurmuş
Tabanlarımda hâlâ sızın
Sırtım terli
Bak nasıl yanıyor avuçlarım
Kara toprak
Seni seviyorum

Mehmet

NE yana baksam sen
Dağ Mehmet bayır Mehmet
Mehmet kokar hürriyetim
Ekmeğim
Mehmedim
Her işin başı sen
Harpte Mehmet sulhte Mehmet
Ah Mehmet

İki Elle

BAŞIMDA yedi nüfus
Elimde iki öküz
İşlerin en koyu vakti
Yattı da kalkmadı
Ekmeğim tuzum öküzüm
Başımda yedi nüfus
Elimde iki öküz
Neler görecekmiş gözüm
Kör boğaz anlar mı yoktan
Hangi taşa döksem içimi
Derken değiştirdi eldeki sahibini
Kaldım böyle iki elle
Başımda yedi nüfus

Irgat

YOLLARDA taksiler vardı
Havalarda uçak
Sarmış yorganı sırtıma
Bildiğin yollardan emmioğlu
Gurbete gidiyorum yalnayak
Yanıyordu tabanlarım gibi
Bastığım toprak
Tarlalar gördüm emmioğlu tarlalar
Sınırı bıçak
Dilim kurumuş ağzımda
Yapışmış sırtıma gömlek
Kazanmağa gidiyorum
Bildiğin yerlere yalnayak

Azap Alının Dileği

SIRTIMLA yaşadım kırk yılı
Kaldı mı çekmediğim yük
Hep aynı acı uzar içimde
Tutmaz oldu dizlerim
Han değil ağam apartıman değil
Bir eşeğim olsa diyorum
Dayanağım direğim herşeyim
Bir eşeğim
Üstüne titrerim
Avuçlarımla besler
Gözlerini öperim
Bir eşeğim olsa ağam bir eşeğim
Doğrultur belimi şöyle bir oh derim
Ben yapacağımı bilirim
Ah be ağam
Olsa bir eşeğim

Duvum

O gurbet senin bu gurbet benim
Bir garip baş gezdirdiğin
İşlerin güngünden beter
Bu ne hal be kardaşlık
Mehmetliğin üstünden akar
Ezilir durur için
İkilere bükülürsün
Yazamazsın söyliyemezsin
İnsanla doludur sokaklar
Birine halım şu diyemezsin
Kararsız rüzgârlar önünde
Küçülüvermiş dünyan
İçkiler zehir gibi
Meyhaneler yabancı
Bu gidişle
Belli değil nolacan

BİR GÜZEL MEVSİM ÖNÜNDE

Bir Güzel Mevsim Önünde

PARLAR gördüm mü denizi güneşte
Aklıma seven gözleri gelir
Derim böyle bakar dünyaya insana
Kin ve nefret bilmez yüreği

Dikenli yolları unutmuş ayakları
Buğday taşıyan karıncalara hayran
Bir güzel mevsim önünde
Çiçekli dallar gibi konuşur elleri

Olursa böyle olur candan çalışmak
Seyretmişim onu akşamlaradek
Utanmışım utanmışım halimden
Kulağımda çınlıyan sözler olmuş
Sabah aydınlığına karışan sesi

Söyliyeceğim türkümü ben de
Canım sıkılmış toprak damlara karşı
Terlemesini bilirim hayat aşkına
Ben toprağın insanın dostu

Cümlenin Yâri

HEM kız hem gelin hem ana toprak
Yani sürüp ektiğimiz
Adına kara dendiği halde
En ak çiçekleri açmak elinde
Bir eski huyun mu ki bu
Akı karayı seçtirmen bize

Alnımızdaki çizgilerin bir ucu sende
Elimizin ayağımızın ayrı hatırası var
Sıcaklığına soğukluğuna dair
Sınırında bulanmış üstümüz kana
Kıtlıklarında meşhurdur maceramız

Hey esmer güzeli cümlenin yâri
Yağmur sonları çıkarız baştan
Eser başımızda alıp götüren kokun
Canevimize kuşlar mı konar
Biz gök biz yaşama sarhoşu
Bir büyük aşkla başlarız söze

Toprak adın zikredelim evvelâ
Ol dem aydınlanır ademin yüzü
Gelir uzaklardan buğday kokusu
Muhabbet babında bir destan başlar

Dadalın Sarhoşluğu

AYIN şavkı vurmuş dağ göllerine
Bir yağmur sonu böyle toprak değil mi kokan
Gelin olmuş ağaçlar evvel bahar içinde
Çıkmış yücelere seyran eylerim
Şu güzel dünyayı yıldızlı göğü
Ben dağlar sultanı Dadaloğluyum

Şafak söktü Aladağ boyandı kana
Başım döner sana baksam Binboğa
Göğsü güzel Erciyes çalım içinde
Köroğlu olsam Bolu dağında
Hey heyyy yine de hey hey derim
Bu toprak üstünde bu gök altında biçare olunur
mu hiç

Şaşırdım ne yana bakayım önce
Ortalık öylesine günlük güneşlik
Ağaçlar insanlar ne kadar cana yakın
Sanki yürekler yeni sevdalar yeni
Şöyle ufuk boyunca maviliklere doğru
Doru tayı delice salmak gelir içimden

Bir ömür sürerim sevda içinde
Sularla yıldızlarla başbaşa şimdi
Ben dağlar sultanı Dadaloğluyum
Bu güzel dünyaya geldim geleli
Severim hürriyeti yaşamayı severim
Gayrı toprak bizimdir bizimdir ferman

Yılın İlk Ürünü

YENİ ayrılmış başaktan
Avucumda kıvılcımlanır
Toprağın sıcaklığı içinde daha
Üstünde kırın bayırın kokusu
Buğday işte kızılcık gibi

Bahseder başka bir cennetten
Tazeler hayatı aşkı
Güzel yok bu güzelin üstüne
Koynunda büyütür kardeşliği
Barışı getirir insanoğluna

Duymuş acıkmamızı çilemizi
Ona göre ekmeği unu
Doyurur cümlemizi doyurur
Yeni tarlaların yeni buğdayı

Canyoldaşı

SEN hürriyetin türkülerin kızı
Sen sıcaklığı kanımın
Şu koskoca dünya üzerinde
Yoldaşı kimsesiz canımın

İşte gözgöze geldik bu akşam
İnandım aşılırmış Kafdağları da
Kollarında bâkir toprak lezzeti
Yanıyorsun bir damla ter kadar güzel

Sarışın tarlaları mı kucaklamışım ben
Ne bu çiçek kokusu ekin kokusu
Deli bir rüzgâr geçiyor içimden
Yıldızlar ışıyor gözlerin gibi

Böyle konuştukça avucun sıcak sıcak
Karşımda ıslak dudaklar titrer
Başım üstünde yeni doğmuş ay
Altın tanrılar gibi savrulur içim

Yaz Yağmuru

AYNİ sesle başladı yaz yağmuru
Mümkün mü hatırlamamak
Seninle dolu günler
Islak saçlarını gözlerini
Birlikte düşündüğümüz saadeti

Yağmurda pırıl pırıl tarlalar
Havada yeni biçilmiş ekin kokusu
Uzakta doğduğum büyüdüğüm sevdiğim köy
Bir bulut ardında gülümsiyen yüzün

Hep böyle olurum yağmur sonu
Karışır bir yanım sulara
Sonra birdenbire açılır güneş
Uzar bir ebemkuşağı uzar
İçimden sana doğru

Tayfa

BAŞKA ufuklara giden gemilerde değil
Ben Edremit çukurunda bir tayfa
Ne ki farkı kıpırdıyan zeytinliğin denizden
Oyunu oyun dalgası dalga

Dalıvermişim ovaya balık gibi
Görmüşüm meddini de cezrini de
Tuzludur geçen günlerim tuzlu
Tuzludur ağaçların yaprakları

Gözlerimin içinde oynaşır yeşil
Avuçlarımda mor zeytin
Beni bütün ağaçlar tanır
Emeğim var köklerinde dallarında

Çöker üstüme zeytinyağı kokan akşamlar
Rüzgâr bir başka serin eser
Acır parmaklarım acılaşır ekmeğim
Hür tayfalar güneşli denizler aklıma düşer

Yelken bezi bir gök altında
Yaşamam bata çıka
Nerde akşam orda sabah
Yitirdim gençliğimi el tarlasında

Bir Acayip Haldir

ŞİMDİ nar içiydi safran sarısı şimdi
Sevdiğim çiçekler renk değiştirdi
Bir acayip haldir üstümde
Bir gözüm kara görür dünyayı
Bir gözüm pembe

Kulaklarım dünyaya açılmış kulaklarım
Gününboyu böyle uğuldar
Nasipleri bir değilmiş ne çare
Biri şarkı duyar biri ahüzar

Kapılmışım bir sınırsız hüzne
Bilmem sonu neye çıkar
İçimde acıların en dayanılmazı
Bir günüm şöyle biri böyle

Ömrüm yarı gölge yarı aydınlık
Kalmışım tarifsiz haller içinde
Nasıl nasıl yetişirim sana saadet
Bir ayağım hür biri zincirde

B E N İ M K İ

Benimki

BİR köz düşmüş içime
Durduğum yerde duramam
Adım Mehmet
Sende tutulmuş mayam
Yalnayak başıkabak
Yolunda tarlandayım
Sensin gurbetim sılam
Ellerime bak bir yol
Alnıma bak
Seviyorum erkekçe
Bir yanım bozkırlarca yanık
Bir yanım köylerce mahzun
Dağların gibi duman başım
Milyonlarını kardeş bilmişim
Canevime yazılmış adın
Tut ki Köroğluyum Karacaoğlanım
Nelere katlanmam ki senin için
Gücüm buğdaylarını besler
Türkülerinde çarpar yüreğim
Senin için gelmişim dünyaya
Ümidim sevincim çilem
Kafamla kolumla sevmeğe seni
Memleketim T ü r k i y e m

Ahlat Ağacı

EŞİN dostun yaşıyor bak bahçelerde
Sen çıplak bir doruğun üzerindesin
Tam rüzgârın engini sardığı yerde

Yekpare bir mavilik üstünden akar
Altında köklerini sıkan toprak var
Dertleşir durursun gölgenle

Bazan öyle yakın geçer ki kayan yıldızlar
Halini soruverecekler sanırsın
Dağılır üstündeki yeşil sükût
Ümitle kımıldanırsın

Bakma sana bir ad verdiklerine
Yerle gök arasında bir karaltısın
Ve bütün dünya seni unutmuş
Sanki kim bilecek yaşadığını
Gelmese dallarına birkaç fakir kuş

Ne de dolmaz çilen varmış
İlk defa kırağı yaktı canını
Aşkı sonra bulutların
Rüzgârın cilvesi değil miydi
Döken yapraklarını

Durmuşsun kırların bir ucuna
Ah senin halin köylü hali
Yaşarsın kıraç toprakta
Servi-simin misali

Gazimahmut Okulu

HEY Gazimahmut okulu
Ben 95 Başaran
Ellerinden öperim
Düşünmeyi çalışmayı
Şarkı söylemeyi öğrendim senden
Ne biliyorsam insana dair
Senden öğrendim
Gözgöze geldim ATATÜRK'le
Dilim çözüldü işledi elim
Gözüm açıldı sayende
Avucumun içi gibi
Tanıdım Türkiyeyi
Havası nefesim toprağı ekmeğim
Kasabaları köyleri ne haldedir
Nasıl geçinir insanları bilirim
Hürriyet ne bana sor
Neler çekmemiş halkım evvelce
Buğday için pamuk için
Kaç kere kana boyanmış yeryüzü
Çıkmaz aklımdan kurtuluş savaşları
Dünyayı da senden öğrendim
İçimde rüzgârları eser
Kımıldanır Afrika ormanları
Acısını duyarım esir milletlerin
Beş kıtadan haberim var
Bahset yeni buluşlardan ilerlemelerden
Gazimahmut okulu
Bütün çocuklarıyla
Sana versin kulağını köyüm
İçi açılsın memleketimin

Dalaşma

TOPRAKLA insanın macerası
Karıştı içimdeki seslere

Yol yol düşünceydi alınları
Geçimden üründen bahsedildi hep
Dünyadan haber sordular
Bir elleri vardı masallar içinde
Kadere karşı gelen

Kavruk Alileri de türkü söyledi
Oyy dedi felek dedi
Uzadı uzadı gitti
Çıra aydınlığında yüzler
Doyran karanlığındaydı şimdi
Onlar gelecek günde

Garipliğimde çaresizliğimde
Bir başka Kerem'im ben de
Bir bu köyde
Duyuyorum sabaha kadar
Toprak sancılar için de

Az gittim uz gittim
Tabanlarımda uzun bir sızı
Aklımda düşüncelerim işim
Bozdağ eteklerinde
Doyran köyüne vardım

Çalışkanların kokusunu getirdi rüzgâr
Sallandı uzun kavak
Evler gördüm sessiz fakir
Köyle içiçice bir ak taşlı yer
Kimi alttaydı insanların kimi üstte

Sonra deniz aldı gözlerimi
Sonra Madra dağları
Baktım Edremit körfezindeyim
Hüzünlü bir sevda gibi içimde akşam
Efsanelerini söyliyor mavi mavi
Kulağımın dibinde Eğe
. . . . . .

Muhtar odasında gece
Deniz sustu köylüler konuştu
Toprakla insanın macerası
Karıştı içimdeki seslere

Yüzleri midir çarıkları mı hatırımda
Neydi duyduğum bin yıl öteden
Razı olmuşlar çıra aydınlığında
Bir elleri vardı masallar içinde
Kadere karşı gelen

Dinle şanlı İda dağı
Bir tepende yetmiş hane
Terkedilmiş kendi haline
Ne yolu var ne okulu
Türküleri gurbet üstüne

Gayrı ne söyler bana Eğe yıldızlar
Duyuyorum yanı başımda
Kardeş dalgaları halinde bir denizin
Bereket için yaşamak için yürekler çırpınıyorlar

Çarıkların Çıktığı Saatler

BULUTLARDAN belli değil mi
Belli değil mi yollardan
Hava o hava değil
Gün devrildi vakit akşam

Gökyüzü fakir işi
Bir yanı yamalı bir yanı yırtık
Evli evine köylü köyüne
Çıkar ayaktan çarık

Bir ben miyim böyle
Bir tarlalar mı soğuyan
Gurbetinden yalnızlığından baskın
Çöker üstüme akşam

Bu gariplik köy garipliği
Boş gözlerle bakar ırgat
Kayar gecesine çiftçi
Dağda yitiğini arar çoban

Önümde kararır buruşur bozkır
Ateşe düşmüş kâğıtlar gibi
Gittikçe kısılan ışıklara bakar
Durduğum yerde duramam

Ben düşünmiyeyim de kimler düşünsün
Böyle mi yazmışlar köyüm yazını
El ayak çekildi karanlık bastı
Yakamadım gazını

Yollarda Şiir

YOLLAR sizi yalnayak bilir
Ben düşünceli ve mahzun
Bakmayın öyle utanıyorum
Elim kolum bağlı koparamadım
Bir şey yapamadım sizin için

Ben de yorgunum ben de bitkinim
Olmaz yüreğime dayan desem de
Bir Çukurovada'yım bir Konya'da
Çarık ayağımı sıkar yokluk başımı
Ter ter yepinir gücüm içimde

Bilirim gurbetini sılasını
Ekin biçtiğim pamuk topladığım yerleri
Yük taşınan bozuk yolları
Penceresiz küçük evleri
Hâlâ kanıyan yaraları bilirim

Avucum gibi memleket dokunsan acır
Dağları bir gariplik içinde
Bir yalnızlık içinde ovası
Stepler bozkırlar boyunca
Su bekler motor bekler tarlası

Başlar bir akşam vakti gibi
En yanık türküleri
Cıgara sararım böyle üstüste
Köyler şehirler geçer duman içinden
Uyku tutmaz sabaha kadar

Bir fakir Mehmediyim yurdun
Gözyaşının sıcaklığını bilirim
Bütün acıları tanımıştır yüreğim
Derdinizle kardeşler
«Baştan ayağa yâreyim»

Protesto

KULAĞIMIN dibinde
Dağbaşını söyler karadeniz
İçimden akar Sakarya
Gözlerinle bakar gökyüzü
Gözlerimin içine
Hürriyet kımıldar damarlarımda
Seninle alnımız ak
Bütün dediklerin aklımda

İnsanların en iyisi
Güzel şarkılarda yerin var
Yüreğimizde yerin var
Beyaza siyah denmedikçe
Yüzün nurlu kalacak

Terledin diye bu toprak için
Sevdin diye bu halkı
Dil uzatırlarsa sana
Eserine senin
Yüzü kızarır gerçeğin
Susamaz konuştuğumuz dil
Ak südü kadınlarımızın
Susamaz kan

Bunu Samsun Erzurum Sivas Ankara
Canlanmağa başlıyan memleketim
Bunu yollarımız
Bunu nehirlerimiz
B u n u
Senin gücünle ellerimiz
PROTESTO eder.

ERKEN ÖTEN HOROZ

Pazar

KASABAYA vardım pazar kurulmuş
Basmalar üstünde güneş
Köylerden yağ yumurta peynir
Denizden balık bahçelerden sebze
Ota çiçeğe fiat biçilmiş

Sergiye çıkmış Hindi, Çini
Gelin odasına döumüş çarşı
O lâvanta kokusu o koltuk takımları
O kızlar lokum gibi
Can değil mi ne görse çekiyor

Sanki hiç halı görmemiş insanlar
Giyilmek için değilmiş bu ipekli
Onları beklemiyormuş gibi lokantalar
Mağzaların vitrinlerin önünde
Şaşkın şaşkın bakışıyorlar

Heybesinde eşeğinde köylülerin aklı
Alıcılar satıcılar telâşlı
Merhamete el açmış köşe başları
Bir köşesi kapalı yaşamanın
Bir köşesi ışıklı

Gözler gördüm adım başında
Büyümüş hayretten
Düşünür bir yıllık emeğini
Eller gördüm
Para sayar titremeden

Efkâr mı dağıtır köylü cıgarası
Yolumu kesti rakı kokusu
Meyhanede kendini bulmuş bir adam
Feleği bi güzel kalayladı
Oğul veriyordu sanki dışarısı

Biri bağırıyordu sesi çıktığı kadar
Görmeli baylar bayanlar
Kemiksiz kadını
Hintli fakiri
Tamam dedim bir bu eksikti

Görmeli dünya harikalarını
Afrikanın danslarını
Sihirbazlıklarını Asyanın
Amerikanın
Akıllara zarar cambazlıklarını

Vay canına demek beş kıta
Hüner gösteriyor bizim pazarda
Neler dönüyor bizim pazarda
Palyaço değil deccal
Bu ne iştir aklım şaştı

Özledim katıksız dağ havasını
Bulutların iç açan beyazlığını

Kekik kokan kırları
Kendini pazarlıksız veren toprağı
Köyümün yolunu tuttum

Yerinden oynuyor kasaba
Unutulmuş gökyüzü deniz
Unutulmuş dostluklar aşklar
Her şey satılık haraç mezat
Devam ediyor pazar

Korkuluk

LÜZUM yok benzetmelere
Seni olduğun gibi göstermeli
Düpedüz korkuluksun çünkü
İnsan suretinde
Bostan koklatmamak kimseye
Kimlerin işine gelir ki

Bilhassa akşamları
Bilhassa karanlıkta
Yaman bir hayatın var
Her şeyin büyüdüğü saatte
Kim aldanmaz
Bir masal hayvanı gibi
Biçimden biçime girişin ondan
Dolaşman peşimizde sinsice
İçimizi karartman ondan

Ama sürgit değil bu işler
Gündoğar ortalık ışır
İnsanlar yüreklenir yeniden
Bir zavallı gölge
Serilir topraklara

Ne kötü yanımızmışsın ki
Eksik olmaz düzlerden karaltın
Bir hiç yüzünden
Kimi karpuz kimi kelek yer
Gözünü sevdiğimin dünyası
Ne de bostana benzer

Taş Altındaki Kurbağa

PARLAR ıslak derileri
Yanlarına varılmaz çalımdan
Yıldızlı sularda
Küçükken taşladığım kurbağalar
Kıyameti koparır bahar geceleri

Ben kendi derdime düştüm
Onlar hiç değişmedi
Bir acaip hürriyetle
Daha semiz böcekler
Daha sulu bir dünya için
Ovayı doldurur sesleri

Şu taş altında yaşar
Masallardan tanıdığım biri
Alın yazısı sanır
Yalnızlığı garipliği
İçime dokunur hali

Yukardaki kurbağa
Düşünmemiş onu hiç
Baksan gözlerin acır
Bir kemik bir deri
Dünya ne garip
Gene de diri
Irak maviliklerden
Gün ışığına hasret
Bilinmez ne düşünür ne kurar
Susar bizler gibi
Bir taş altında
Kurbağanın fakiri

Erken Öten Horoz

HOROZLAR içinde başka horozsun
Aydınlık için çöplüğe razı
Sabahları hatırlar
Kim baksa gözlerine

Dallarda tünemiş girmemişsin kümese
İlk uyanan sensin geceye karşı
Nasıl bir gündüzü haber verirsin
Besbelli mâlûm sana karanlığın ötesi
Sesine takar güneşi uzun uzun ötersin

Işıklı seslere tıkanmış kulakları
Derin uykulara dalmış insanlar
Kimi yorgan rüyalar örter
Kimi vuslat sarhoşlukları
Memnunlar zifiri karanlıklardan

Kanın bulaşır tan yerlerine
Sesin göklerimize kalır yadigâr
Yaşatılmaz horozum yaşatılmaz
Böylesine öten horozlar

İhtiyar dünyamızın âdeti budur
Erken öten horozun boynu vurulur

YOLCULUK

Tabanca

18 ekim gecesi
Üstüme doğrultulmuş bir tabancadır
İçi hainlik karanlık dolu
Namlusu parlar soğuk soğuk

Haykırsam kim duyar sesimi
Çaresizim kesilmiş yolum
Ölüm sessizliği sarmış çevremi
Ne kadar dayanırım bilemem

Gözler düşünürüm kıvılcımlı
Yollar aydınlık
Yakar içimi sabahların özlemi
Kalbim devam etmek ister türküsüne

Sevdanın neresindeyim bilmezem
Şiirlerim olduğu saat insanların
Sarpa sarmış iş
Sevdanın neresindeyim bilmezem

Geceler hatırlarım beyaz serin
Yıldızları hep öyle yanar
Bütün gençliğim içinde durur
Ömrün neresindeyim bilmezem

Mısralar havalanır içimden
Memleketimin göklerine
Kan ağlar yürekleri
Ömrün neresindeyim bilmezem

Yaşamak isterim bütün gücümle
Parlar karşımda bir soğuk namlu
Küçük değil misin kardeş
Yandığın gündür
Çekebilir tetiği namussuz bir el

Hikâye

SENE kırk yediydi sonbahardı
Üstümde başka gök başka bulut
Cebimde param vardı
Tramvaylar taksiler emrime hazır
Durağım İstanbullar Ankaralardı

Sene kırk yediydi sonbahardı
Demiri büken ellerim
Üzüm gibi saçım vardı
Bir güzel geçse sokaktan
İçim aşkla dolardı

Sene kırk sekiz mevsim sonbahar
Ankaranın taşına bak
Neden böyle gözlerim dolar
Neydim-noldum-ne olacağım
Şu feleğin işine bak

Yolculuk

DOSTLAR 947 de
Koptu içinden pazarlıklı bir rüzgâr
Gözlerim gözlerinizde kaldı
Ellerim ellerinizde
Uzadı uzadı yollar

Boşaldı türküler kulaklarımdan
Ne gökyüzü ne yıldızlar
Bir de baktım yapayalnızım
Dört yanım kurt sesi aşılmaz dağ
Unutulmuş köylere döndüm

Bıçaksız kurşunsuz' vuruldum mu ne
Öyle uzak düştüm kırlardan
Geceler daha karanlık çöktü üstüme

Sanki hâlâ dünyamızda
Bir görünmez lokomotif ardından
Kara vagonlar gibi koşar geceler
Düşünür dururum birinin içinde
Bir ses ömrümü ikiye böler

Yanıp söner camlarda istasyonlar
Küçülen gözleri ardında yolcuların
Gönüllerince yolalan
Bir başka tren vardır
Dilediği yere bırakır onları

Maceralarına devam eder biri
Işıklı şehirlerde
Sıladadır izinli asker
Düş görür evindeki yatağında bir adam
Birinin işleri yolunda gider

Benim gözlerimin ardındaki trense
Pencerelerinde dost bildik yüzler
Geçer devirler içinden
Güzel günlere doğru
Uzanır çelik raylar

«Ankaranın taşı» derim kendi kendime
Ben öyle adam değilim
Yeryüzünün güzelliklerine hayran gözlerim
Bir de seven yüreğim var
İyilikle dolu içim

Dilerim açık olsun daima
Memleketimin bahtı
Bütün işleri yolunda gitsin
Yaşamaktan aslın herkes hakkını
Sevinsin fakir köyler sevinsin

Bütün yolcuların garipliği bende
Gün oldu yasadığımı unuttum

Sağ olursam ben de
Bir gün döner gelirim
Sarılırım işime kaldığım yerden
İzmir katarından kardeşler
Hepinize selâm ederim

Sebebi seyahatim malûm olmasa bile
İşin içyüzünü bilir gün görmüş dağlar
Bilir Mehmedim Nuh-nebiden beri
Kimin beli bükülür
Kimin anası ağlar

Menemen'de bir heykel gördüm
Herşeyi anlıyordu
Emin ve mütebessim ufka bakıyor
Aydınlıklar içinde
Göğe yükseliyordu
— Kubilây kardeşim merhaba
Böyledir bizim sevdamız işte
Ver elini Anadolum
. . . . . .

Karşımda güzel İzmir
Başka yolculuklara çağıran liman

Yüreğimi hoplatan deniz
Gemiler hazır harekete
Ne çare elimde değil
Yolumun üstü meyhane
İçmek te elimde değil

Okuduklarıma benzemiyor
Gördüklerim ah
Kitaplar sizi affetmiyorum

Bihaber yaşamışım nelerden
Binde biri yok hayatın sayfalarda

Kimbilir kaç kişi şimdi yollarda
Aydın Muğla arası yayan
Hatırla kelimelerin en güzelini
Dayan Mehmedim dayan
Nelere kadir değil ki zaman

Gözlerim unutmuyor gördüklerini
Sizi düşünüyorum
Kaybolmuş saadetler
Ellerim ellerini sıkıyor
Yaşamak için ölenlerin

Yüreğimi sıcak tutan sevgindir
Sen her şeyin üstündesin hak
Niçin katlanılır zulmüne kaderin
İnsan seninle mesut
Toprak seninle rahat

İşte bütün karanlıklara inat
İçinden pazarlıklı rüzgârlara inat
Yolum aydınlık bir nehir gibi
Büyük denizlere doğru akıyor
Ağır ağır dönen dünyamızda

KAFDAĞI KONUŞUYOR

Evvel Zaman

Kİmİ ekmek peşinde
Kimi yar peşinde
Yitirivermiş yolunu
Bir karanlık orman içinde
Bir varmış der gözleri
Bir yokmuş saçları
Döner durur başlarında
Allı morlu anıları
Tık tık eder kabacık
Nerdesin nerdesin
Bizi bırakıp giden babacık
Zorda kalmışız zorda
Gelir üstümüze üstümüze
Harpler ölümler
Bir dudağı yerde bir dudağı gökte
Ninelerimizin anlattığı
Evvel zamanda mıyız ne

Masal

BİR varmış bir yokmuş
Bir tanrı var yücelerde
Büyük dağlar yaratmış küçük dağlar yaratmış
Dile ne dilersen demiş bazı kullara

Günah mı sevap mı
Çektiğim çile
Bir tek ağ öküz kolum kanadım
Nasıl sıyrılsam bu çetin işten
Şehzade değilim ben bu masalda

Bir yanda saçımın rengidir giden
Bir yanda elde avuçta olan
Bütün tarlalarım Köseyle komşu
Gelsin sınırı bulsun Keloğlan

Gözümün yaşına bakan kim
Bu masalda derisi yüzülen adam
Ha şu susan köyde ben
Sızlıyadursun elim ayağım
Kırk harami eline düşmüş nasibim

Çatladı toprak kurudu güller
Sihirli değnek kimin elinde
Bir de şu kara yere dokunsun
Bir arpa boyu büyüsün kader

Yok bu masalın kırk gün kırk gecesi
Yumuşatmadı katı toprağı terim
Vardım kırkıncı kapıya
Böğrümde kaldı ellerim.

Sofra

GÜNLERDEN bir gün kır ortasında
Açıl dedim çaıldı sofra
Ses geldi renk geldi günlerden
Eş dost aldı yerini
Başladı masal kaldığı yerden
Alem ilk günkü kadar güzeldi
Gülüş o gülüş bakış o bakış
İçkiler şarkılar o' tadı verdi
Sevincinden çatladı nar
Hangi el doldurdu kadehi bilmem
Hâlâ o sarhoşluk bendeki

Bu Masal

GÜZEL dünyadan beni hoşnut mu sanırsınız
Ah etsem, of çeksem duyulur mu hiç?
Kuşlara çiçeklere vergi o sevinç
Yüzüm güler içim ağlar
Güldüğüme bakmayın dostlar
Aldanırsınız

Isınmadım gitti erdiklerime
Kalbim bir başka sevda içinde
Dilimde bilmediğim meyvenin tadı
Ayağımda gitmediğim yolun sızısı
Önümde rüyasını görmediğim gece

Atımı dörtnala sürdüğüm halde
Şehzade değililm ben bu masalda
Avutmaz içinden geçtiğim bahçe
Aklım Kafdağındaki güzelde

Keloğlan

NE zaman beyaz görsem dalları
Kuşlar gibi havalanır düşüncem
Başlar çocukluğumun mavi gökleri
Keloğlanın eli değer elime
Bir oyundur başlar yeniden
Keloğlan kel ama iyi çocuktur
Aklı taş çıkartır müneccimlere
Bizim için çıkar en yüksek ağaçlara
Üstümüze baharı serpmek ister
Nasıl sevda içinde yanar yüreğim
Düşünür iki kafadar güneşe karşı
Bakarız dünyanın hali perişan
Boyuna güler ayva ağlar nar
Zalim bir kıralın elinde
Esir eli öpülesi insanlar
Bıçaklar gibi parlar adaşımın gözleri
Ağacı sökebilir benim kollarım
Emrimizdedir sihirli seccade
Başları dara düştü mü hemen
Yetişiriz öteki kardeşlere
Oyun ederiz köseye unutmaz kırk yıl
İyi yürekli çırağı alır hakkını
Eti aslana veririz kuzuya otu
Açılıverir bütün kapılar
Güzel kurtulur haramiler elinden
Bir gün en kanlısı olur cenklerin
Ne dev kalır ne yol kesen ejderha
Gürül gürül akmağa başlar çeşmeler
Canlanır korkudan taş kesilmiş insanlar
Uyandırırız bir ülkeyi yüz yıllık uykusundan
Bizimledir cefa çekmiş cüceler
Döğüşe döğüşe gireriz saraylara

Ali Baba

BEN masal köylüklerinden
Oduncu Ali baba
Çektim çarıkları
Yola düştüm bir sabah
Kanı çekilmiş toprak
Yürüdü yanımsıra

Vardım ki ağaçlar uyanmış
Kurt kuş muhabbette
Gök mavi olmuş yeniden
Gövermiş ama nasıl gövermiş çimen
Elin boyanacak dokunsan

Orman görmüş geçirmiş orman
Kımıldanır bazan içimizde
İçinde şehzadeler avlanmış
Uykusuna dalmış Pamuk prenses
İyiler muradına ermiş
Belâsını bulmuş kötüler
Hâlâ o uğultu derinlerinde

Kolaçan ettim etrafı şöyle
Tuhaf sesler geldi kulağıma
Bir kötü koku bir kara duman
Az gittim - ne göreyim bir meydan
Meclis kurmuş ortasına
Ne idüğü belirsiz bir sürü adam
Kimin anası ağlarsa ağlasın
Saz söz kadın gırla
Vur patlasın çal oynasın
Sen habire odun taşı

Bir eşek ardında deh çüş deh çüş
Sakal ağart dur dünyada

Lokmalarında yetim ahı
İçkilerinde kan rengi var
Anladım çalışmadan kazandıklarını
Anladım kırk haramidir bunlar
Kaydı omuzumdan balta
Durdu yanımsıra yürüyen toprak
Tepem attı

Sesler kesildiği zaman
Dile geldi dost orman
Haydi dedi Ali baba
Dayan dedi meydan senin
Mağralar kara ağzını açsa
Dönmezem geri

Vardım tâ yanlarına
Baktım sızmışlar
Ortada hazineleri
Baktım hazinelerini dolduran
Halkın gözyaşı teri

Kan sıçradı beynime
Dona kaldı toprak
Duramaz oldu balta elimde
Gün bugün dedim
Göreyim seni dedim
Hakladım kırkını da

Bir ses koptu dağlardan
Çın çın çınladı orman
Bundan böyle harami yok
Halkındır halkın olan

Attım baltayı omuzuma
Vurdum yola

Dayatma

YAŞAMAGA omuz vermişim
Gücümce bir uçtan
Yükünüzü hafiletir varlığım
Gider başımın üstünde gününboyu
Usul usul koca mavilik
Canımın sesini duyarım sıcak sıcak

Akşam olur yollar kararır
Issızlaşır yalnızlaşırım
Bir ağırlıktır çöker üstüme
Anlarım ki bu güzel işde
Anlarım ki kaytaranlar var
Bütün bütüne bizde kayış

Dayatmak insana mahsus
Erkekçe sonuna kadar
Ne yüzle bakarız toprağa sonra
Yaşamağa omuz vermişim madem
Vazgeçemem alnımın akından
Kayar içime içime yıldızlar

Kafdağı Konuşuyor

BENİ dinleyin beni insanlar
Unutulmuş masallarda
Ben dağların en ihtiyarı
Sevmişim sizi ananız kadar

Sanki yüreğime damlamış
O sıcacık gözyaşınız
Ya toprağa bakışınız
Hiç çıkmaz hiç hatırımdan

Sizin kadar güzel gülmemiştir
Masallarımın kızı
Ne temizdir ne temizdir içiniz
Göğün yıldızlarını severim
Sizin gözlerinizi

Bazı geceler ben de dalarım
Güneşli bir deniz gibi aklıma gelir
Sizin çocukluğunuz benim masallarım
Görmüşlüğüm var ayni gemide sizi
Kardeş olduğunuzu bilirim

Güvenirim aklınıza yüreğinize
Artık eliniz konuşsun ben dinliyeceğim
İşte kırk anahtarı veriyorum size
Dünya hergün bir başka güzel
Başlayın başlayın sevişmenize

Padişahlar karşımızda divan dururlar
Keyifle güler karşılarında
Kırk katır mı kırk satır mı diye sorarız

Bir yeni günün aydınlığında
Deriz bundan böyle azadolun nesiller
Ferman sevdalı yüreğinizindir
Aşımız aş işimiz iş
Bakarız dünyamız dünya olmuş

Meydan meydan kaynar kazanlar
Buyur ederiz yedi düveli
Dünya deriz aşk deriz yaşamak deriz
Kırk gün kırk gece sürer şenliği

Ne zaman çiçeklenmiş görsem dalları
Aklıma adaşım Keloğlan gelir
Damarımda kımıldanan her bahar
Bir beyaz dünyadan haber gibidir

Şu kara toprağı bir gelin edin
Düğününüz olur kırk gün kırk gece
Geniş buğday tarlalarında
Saadetiniz büyür masallar gibi

1 Lira